

**FILARIASIS ELIMINATION PROGRAMME :
AN INVESTIGATION OF FACTORS ASSOCIATED WITH
DRUG DISTRIBUTION AND COMPLIANCE**

CAPT. NIDA LAOTHONG

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
(MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2004**

**ISBN 974-04-5411-9
COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY**

โครงการกำจัดโรคเท้าช้าง: การสืบค้นเพื่อหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการได้รับยาและความร่วมมือรับ
 ประทานยา (FILARIASIS ELIMINATION PROGRAMME: AN INVESTIGATION
 OF FACTORS ASSOCIATED WITH DRUG DISTRIBUTION AND
 COMPLIANCE)

ร้อยเอกหญิง นิดา หลาวทอง 4437062 SHMS/M

ศศ.ม. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : อรทัย รวยอาจิณ, M.A. Dr.P.H., สุรีย์ กาญจนวงศ์, Ph.D.

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพในชุมชนแห่งหนึ่งของจังหวัดตากซึ่งเป็นชุมชน
 กะเหรี่ยงที่ตั้งอยู่ชายแดนระหว่างไทยและพม่า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการร่วมมือรับ
 ประทานยาในโครงการกำจัดโรคเท้าช้างซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านผู้ให้บริการและปัจจัย
 ด้านผู้รับบริการ การเก็บรวบรวมข้อมูล นักวิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยการอาศัยในหมู่บ้านเป็นเวลา 1
 เดือน เก็บข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เจาะลึก โดยมีผู้ให้ข้อมูล 30 ราย
 ประกอบไปด้วย ผู้นำชุมชน 4 ราย หมอพื้นบ้าน 2 ราย ผู้จ่ายยา 4 ราย ประชาชนทั่วไป 20 ราย
 และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการกำจัดโรคเท้าช้างในชุมชนอีกหนึ่งราย

การศึกษาพบว่า การได้รับยาในโครงการกำจัดโรคเท้าช้างมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านผู้รับ
 บริการจากสาเหตุการประกอบอาชีพนอกหมู่บ้านขณะที่มีการจ่ายยาและสภาพแวดล้อมด้าน
 ภูมิศาสตร์การตั้งบ้านเรือนในที่ห่างไกลหรือบนเนินเขาทำให้ผู้รับบริการไม่ได้รับยา ในด้านปัจจัยผู้
 ให้บริการเกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงการของเจ้าหน้าที่พบว่าในปีที่สองของการจ่ายยาเจ้าหน้าที่
 ขาดการประสานงานและความร่วมมือที่ดีระหว่างหน่วยควบคุมโรคหน้าโดยแมลงที่รับผิดชอบโดย
 ตรงเกี่ยวกับงานโรคเท้าช้างจึงทำให้ความทั่วถึงของการได้รับยาลดลง ในด้านปัจจัยชุมชน จากการ
 ที่ชาวบ้านมองว่าโรคเท้าช้างมีไขปัญหาของชุมชนเนื่องจากชุมชนที่ทำการศึกษายังไม่พบผู้ติดเชื้อ
 โรคเท้าช้างที่ปรากฏอาการ ร่วมกับการขาดการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกจากเจ้าหน้าที่ทำให้ชาวบ้าน
 ไม่ทราบจุดประสงค์ที่แท้จริงของการรักษาแบบกลุ่มจึงเกิดความหวาดระแวงเนื่องจากเป็นชนกลุ่ม
 น้อย อีกทั้งเจ้าหน้าที่ไม่ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้นำชุมชนคนสำคัญเข้ามามีส่วนร่วมในโครง
 การกำจัดโรคเท้าช้างอย่างกว้างขวางทำให้ไม่เกิดการยอมรับโครงการและไม่สนใจรับประทานยา
 กำจัดโรคเท้าช้าง ในด้านปัจจัยผู้รับบริการเกี่ยวกับการรับรู้สาเหตุการเกิดโรคเท้าช้างที่ไม่ถูกต้องทำ
 ให้ผู้รับบริการไม่เห็นความสำคัญของการรับประทานยา เมื่อผู้รับบริการมีประสบการณ์หรือการรับ
 รู้เกี่ยวกับอาการข้างเคียงของยาจากคำบอกเล่าของเพื่อนบ้านทำให้เกิดความกลัว นอกจากนี้การที่ผู้
 จ่ายยาขาดการติดตามอาการผู้รับประทานยาหลังจ่ายยาอย่างเป็นระบบทำให้ผู้รับบริการขาดความ
 มั่นใจและไม่เชื่อถือศรัทธาในตัวผู้จ่ายยาจึงส่งผลให้ไม่ร่วมมือรับประทานยาในที่สุด

FILARIASIS ELIMINATION PROGRAMME: AN INVESTIGATION OF FACTORS ASSOCIATED WITH DRUG DISTRIBUTION AND COMPLIANCE.

CAPT. NIDA LAOTHONG 4437062 SHMS/M

M.A. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCE)

THESIS ADVISORS: ORATAI RAUYAJIN, M.A., Dr.P.H.,
SUREE KANJANAWONG, Ph.D.**ABSTRACT**

The eradication of filariasis, a mosquito borne disease, requires drug compliance. Qualitative research was carried out in a Karen community in Tak province in Thailand to study community, villagers, and health care provider factors associated with drug compliance in Filariasis Elimination Programme. The study results will be used for improving mass drug administration for the filariasis elimination plan. Thirty key informants four community leaders, two traditional healers, four health volunteers serving as drug distributors and twenty eligible villagers and one programme officer were selected. Data were collected using in-depth interviews and participant observation by the researcher who stayed in the study area for one month.

Geography, environment and health care provider factors were associated with villagers' drug compliance. Working as farmers and laborers outside the community during the period of drug distribution, the villagers missed receiving DEC and Albendazole drugs. The location of their houses in remote areas or in the hills also affected drug compliance. The poor administration of the programme led to ineffective coordination between government health organizations. As a result, the health personnel at the Vector-borne Disease Control Office did not participate in drug distribution in the second year of the elimination programme. Moreover, the health personnel paid more attention to drug distribution than villagers' drug compliance. The inefficient public relation campaign made people confused about the objectives of mass drug administration. Thus, they were reluctant to join the programme. Most people did not perceive filariasis as their health problem due to no filariasis cases with obvious symptoms being present in the community and people had false ideas about filariasis etiology. Some experienced drug side effects, and hence, would not take the drugs. Low community participation in drug distribution led to an ineffective elimination programme.

It is recommended that health personnel explain why all eligible villagers need to take the drugs. They should encourage them—especially their community leaders to participate in the programme administration. Demonstration exhibitions of drug taking by health personnel should be held to reduce people's fear and to enhance compliance. Lastly, drug distributors need to follow up those who have taken the drugs so that the villagers feel secure if drug side effects occur.

**KEY WORDS: FILARIASIS/ELIMINATION/ COMMUNITY PARTICIPATION/
DRUG DISTRIBUTION AND COMPLIANCE**

104 pp. ISBN 974-04-5411-9